

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Menettelyn kustannukset

Разходи

Bulgaria

Настоящата страница предлага информация относно цената на правосъдните услуги в България.

Нормативна уредба на възнагражденията за юридически професии

Адвокати

Закон за адвокатурата:

**Чл. 36. (1)** Адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на възнаграждение за своя труд.

(2) Размерът на възнаграждението се определя в договор между адвоката или адвоката от Европейския съюз и клиента. Този размер трябва да бъде справедлив и обоснован и не може да бъде по-нисък от предвидения в наредба на Висшия адвокатски съвет размер за съответния вид работа.

(3) При липса на договор, по искане на адвоката, адвоката от Европейския съюз или клиента адвокатският съвет определя възнаграждение съгласно наредбата на Висшия адвокатски съвет.

(4) Възнаграждението може да се уговори в абсолютна сума и/или процент върху определен интерес с оглед изхода на делото, с изключение на възнаграждението за защита по наказателни дела и по граждански дела с нематериален интерес.

**Чл. 38. (1)** Адвокатът или адвокатът от Европейския съюз може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на:

лица, които имат право на издръжка;

материално затруднени лица;

роднини, близки или на друг юрист.

(2) В случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноси, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение. Съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 и осъжда другата страна да го заплати.

Възнаграждението (таксата) се урежда в съответствие с [Наредба № 1 от 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения](#) чл. 6 - 36.

Раздел II.

Възнаграждения за съвет, справки, изготвяне на книга и договори

**Чл. 6. (1)** Възнагражденията за съвет, справка, изготвяне на книга и договори са следните:

за устен съвет, консултиране, относно процедура по медиация без участието на адвоката в нея и справка в съдебни и административни места и др. - 100 лв.;

за писмена консултация - 200 лв.;

за проучване на дело с даване на мнение по него - 450 лв.;

за жалби и сигнали до прокуратурата, полицията, държавни или общински органи - 200 лв.;

за нотариални покани, за молба за приемане или отказ от наследство, за изготвяне на книга за нотариално вписване, за молба за опрощаване на дължими суми и за други молби - 200 лв.;

за молба за отказ или възстановяване на българско гражданство - 450 лв.;

за съставяне на завещание - 300 лв.;

за съставяне на: писмен договор, нотариални актове за собственост, продажба, замяна, дарение, ипотека, суперфиция и сервитут, извънсъдебна спогодба, в това число изготвяне на споразумение, постигнато в процедура по медиация, без участието на адвоката в нея, както и за извършване и съставяне на акт по обстоятелствена проверка на база цената на съответния договор или акт:

а) при интерес до 1000 лв. - 250 лв.;

б) при интерес от 1000 до 10 000 лв. - 250 лв. плюс 3 на сто за горницата над 1000 лв.;

в) при интерес от 10 000 до 100 000 лв. - 500 лв. плюс 2 на сто за горницата над 10 000 лв.;

г) при интерес от 100 000 лв. до 1 000 000 лв. - 2300 лв. плюс 1 на сто за горницата над 100 000 лв.;

д) при интерес над 1 000 000 лв. - 11 300 лв. плюс 0,5 на сто за горницата над 1 000 000 лв.;

за подготовка на документи и заявяване за вписване на обстоятелства и обявяване на актове относно:

а) едноличен търговец - 250 лв.;

б) събирателно дружество - 300 лв.;

в) командитно дружество - 400 лв.;

г) дружество с ограничена отговорност - 500 лв.;

д) акционерно дружество - 1000 лв.;

е) кооперативно сдружение - 750 лв.;

ж) жилищностроителна кооперация - 750 лв.;

з) фондации и сдружения с нестопанска цел - 600 лв.;

за подаване на документи за вписване на обстоятелства и обявяване на актове в съответния регистър, без изготвяне на документите, възнагражденията са в размер 1/2 от възнагражденията по т. 9;

за текуща правна помощ по договор с юридическо лице или едноличен търговец - 800 лв. месечно, като за явяване по дела на съответното юридическо лице или едноличен търговец на адвоката се дължи отделно възнаграждение;

за уговорена почасова консултантска дейност - 120 лв. на час;

за заверяване на преписи от документи по чл. 32 от [Закона за адвокатурата](#), предоставени на адвоката във връзка или по повод защитата на правата и законните интереси на негов клиент - 3 лв. за първа страница и по 2 лв. за всяка следваща страница.

за изготвяне на документации за участие в процедури по [Закона за обществените поръчки](#), тръжни и конкурсни документации по [Закона за държавната собственост](#), [Закона за общинската собственост](#), [Закона за концесиите](#) адвокатското възнаграждение се определя по реда на чл. 6, ал. 1, т. 8 на база стойността, за която е обявена процедурата, но не по-малко от 2000 лв.

(2) Възнагражденията по ал. 1 се увеличават с 1/2, когато правната помощ е предоставена на чужд език. При изготвяне на документи на различни езици клиентът заплаща отделно възнаграждение в размерите по ал. 1 за всеки от езиците, на който са изготвени.

(3) Възнагражденията по ал. 1 и 2 са в двоен размер за правна помощ, предоставяна в условията на спешност или в неработни дни.

### Раздел III.

#### Възнаграждения по граждански и административни дела за една инстанция

**Чл. 7. (1)** За процесуално представителство, защита и съдействие по граждански дела възнагражденията са следните:

По дела за отмяна на уволнение и възстановяване на работа възнаграждението е не по-малко от размера на минималната месечна работна заплата за страната към момента на сключване на договора за правна помощ или към момента на определяне на възнаграждението по реда на чл. 2.;

за прекратяване на брак по исков ред - 1200 лв., а за развод по взаимно съгласие - 800 лв., като при уреждане на имуществени отношения за изготвяне на споразумението се прилага и ал. 4;

за бащинство и оспорване на бащинство - 1200 лв.;

за други неоченьяеми искове - 1000 лв.;

за охранителни производства и производство за обезпечение на доказателства - 750 лв.;

по дело за издръжка - 500 лв.;

в производства по частни жалби - 1/3 от минималния размер за една инстанция според предмета на делото и интереса на страната, но не по-малко от предвиденото в чл. 11, а когато жалбата е срещу определение, преграждащо развитието на производството - 1/2 от минималния размер за една инстанция, но не по-малко от предвиденото в чл. 11;

(нова - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.)

за процесуално представителство, защита и съдействие по дела за поставяне под запрещение - 1000 лв.;

за производства по [Търговския закон](#) по иск на съдружник или акционер срещу дружество, по искове за защита на членствени права, искови

производства по [Закона за юридическите лица с нестопанска цел](#), [Закона за кооперациите](#),

[Закона за търговския регистър](#) и [регистъра на юридическите лица с нестопанска цел](#), [Закона за регистър БУЛСТАТ](#) и искови производства по други закони, уреждащи регистърни производства и вписванията в тях - 1250 лв.

(2) За процесуално представителство, защита и съдействие по дела с определен интерес възнагражденията са следните:

при интерес до 1000 лв. - 400 лв.;

при интерес от 1000 до 10 000 лв. - 400 лв. плюс 10 % за горницата над 1000 лв.;

при интерес от 10 000 до 25 000 лв. - 1300 лв. плюс 9 % за горницата над 10 000 лв.;

при интерес от 25 000 лв. до 100 000 лв. - 2650 лв. плюс 8 % за горницата над 25 000 лв.;

при интерес от 100 000 лв. до 500 000 лв. - 8650 лв. плюс 4 % за горницата над 100 000 лв.;

при интерес от 500 000 лв. до 1 000 000 лв. - 24 650 лв. плюс 3 % за горницата над 500 000 лв.;

при интерес от 1 000 000 лв. до 10 000 000 лв. - 39 650 лв. плюс 1,5 % за горницата над 1 000 000 лв.;

при интерес над 10 000 000 лв. - 174 650 лв. плюс 0,6 % за горницата над 10 000 000 лв.

(3) За процесуално представителство, защита и съдействие по дела за несъстоятелност възнаграждението се изчислява на базата на стойността на вземанията, въз основа на които се претендира откриване на производство по несъстоятелност, по методиката по ал. 2, но не по-малко от 1500 лв. За изготвяне на молба за предявяване на вземане, както и за изготвяне на възражение против предявено или прието вземане в производство по несъстоятелност, както и за участие в производство по разглеждане на възражения, възнаграждението е в размер 1/2 от предвиденото по ал. 2, но не по-малко от 1000 лв. За изготвяне на наддавателно предложение и участие в процедура за придобиване на имущество от масата на несъстоятелността възнаграждението се определя по реда на чл. 6, ал. 1, т. 8.

(4) За процесуално представителство, защита и съдействие по дела за делба възнаграждението се определя съобразно интереса на представляваната страна според правилата на ал. 2, но не по-малко от 1500 лв. за всяка фаза. За процесуално представителство, защита и съдействие по дела за делба само на земеделски земи възнаграждението се определя съобразно интереса на представляваната страна според правилата на ал. 2, но не по-малко от 750 лв. за всяка фаза.

(5) За процесуално представителство, защита и съдействие по искове по чл. 75, 76 и 108 [Закона за собствеността](#) възнаграждението се определя съобразно интереса на представляваната страна според правилата на ал. 2, но не по-малко от 800 лв. за движими вещи и не по-малко от 1500 лв. за недвижими имоти или вещни права върху тях. Възнаграждението се определя на база пазарната цена на имотите, а ако имотите нямат пазарна цена - на база данъчната оценка.

(6) За процесуално представителство, защита и съдействие по дела за съществуване, за унищожаване или за разваляне на договори и за сключване на окончателен договор с предмет вещни права върху недвижими имоти възнаграждението се определя съобразно интереса на представляваната страна според правилата на ал. 2, но не по-малко от 1500 лв. Възнаграждението се определя на база пазарната цена на имотите, а ако имотите нямат пазарна цена - на база данъчната оценка.

(7) За защита в производства за обезпечаване на бъдещ иск, в производства по издаване на изпълнителен лист по чл. 405, ал. 3 и 4

[Граждански процесуален кодекс](#) и в производства за издаване на заповед за изпълнение възнаграждението се определя по правилата на ал. 2 на базата на половината от стойностите на претендираните суми.

(8) (Отм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., нова - ДВ, бр. 28 от 2014 г., предишна ал. 6 - ДВ, бр. 84 от 2016 г., отм. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.)

(9) При защита по дело с повече от две съдебни заседания за всяко следващо заседание се заплаща допълнително по 250 лв.

**Чл. 8.** За процесуално представителство, защита и съдействие по административни дела с определен материален интерес възнаграждението се определя по реда на чл. 7, ал. 2.

(2) За процесуално представителство, защита и съдействие по административни дела без определен материален интерес:

за дела по [Закона за устройство на територията](#) и [Закона за кадастъра и имотния регистър](#) - 1250 лв.;

за дела по [Кодекса за социално осигуряване](#) - 500 лв.;

за дела по [Закона за Министерството на вътрешните работи](#) - 750 лв.

за дела по [Закона за националната стандартизация](#) - 600 лв.;

в производства по обжалване на решението за откриване на процедура, решение за избор на изпълнител или за прекратяване на процедурата на

възложител по [Закона за обществените поръчки](#) възнаграждението се определя по реда на чл. 8, ал. 1 върху интереса, по който е определена държавната такса за производството; в останалите случаи на обжалване на решения на възложителя - 1500 лв.

за дела по [Закона за българските лични документи](#) - 600 лв.;

за дела по [Закона за подпомагане на земеделските производители](#) - 800 лв.;

по дела по [Закона за защита на конкуренцията](#) пред КЗК или съдебна инстанция - 1500 лв., а когато образуваното дело касае акт с материален интерес (наложена парична или имуществена санкция или друго), възнаграждението се определя по реда на чл. 8, ал. 1;

по дела по [Закона за защита от дискриминация](#) пред КЗД или съдебна инстанция - 1500 лв.;

по дела по [Закона за защита на потребителите](#) и [Закона за защита на личните данни](#) - 900 лв.

(3) За процесуално представителство, защита и съдействие по административни дела без определен материален интерес, извън случаите по ал. 2, възнаграждението е 1000 лв.

(4) За процесуално представителство, защита и съдействие пред административен орган възнаграждението се определя по реда на предходните алинеи.

**Чл. 9.** За изготвяне на искова молба и писмен отговор по искова молба, на въззивна жалба и отговор по въззивна жалба, без процесуално представителство, както и за проучване на гражданско дело и приподписване на касационна жалба по чл. 284, ал. 2 [ГПК](#), когато не е изготвена от приподписващия адвокат, възнаграждението е в размер 3/4 от възнаграждението по чл. 7 или 8, но не по-малко от 400 лв.

(2) За изготвяне на касационна жалба с основания за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 1 [ГПК](#) без процесуално представителство възнаграждението е в размер 3/4 от възнаграждението по чл. 7 или 8, но не по-малко от 1200 лв.

(3) За изготвяне на отговор по касационна жалба с основания за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 1 [ГПК](#) без процесуално представителство възнаграждението е в размер 3/4 от възнаграждението по чл. 7 или 8, но не по-малко от 1200 лв.

(4) За процесуално представителство в производство по отмяна на влязло в сила решение възнаграждението се определя по реда на чл. 7 или чл. 8, но не по-малко от 1000 лв. За изготвяне на молба за отмяна на влязло в сила решение или отговор на молба за отмяна на влязло в сила решение без процесуално представителство в открито съдебно заседание възнаграждението е в размер 3/4 от възнаграждението по реда на чл. 7 или чл. 8, но не по-малко от 750 лв.

(5) За изготвяне на жалби до Европейския съд по правата на човека в Страсбург, както и за изготвяне на искане за преюдициални запитвания до Съда на Европейския съюз в Люксембург без процесуално представителство възнаграждението е не по-малко от 2000 лв.

(6) За изготвяне на жалба по [Закона за обществените поръчки](#), писмен отговор, възражение по такава жалба без процесуално представителство пред Комисията за защита на конкуренцията или Върховния административен съд възнаграждението е в размер 3/4 от възнаграждението, определено по реда на чл. 8, но не по-малко от 600 лв.

(7) За изготвяне на възражение пред контролиращ орган или жалба до съд по финансови корекции по проекти, свързани с разходване на европейски средства или оперативни програми без процесуално представителство, възнаграждението е в размер 3/4 от възнаграждението, определено по реда на чл. 8, но не по-малко от 600 лв.

**Чл. 10.** За процесуално представителство, защита и съдействие на страната по изпълнително дело възнаграждението е:

за образуване на изпълнително дело - 200 лв.;

за процесуално представителство, защита и съдействие на страните по изпълнително дело и извършване на действия с цел удовлетворяване на парични вземания - 1/2 от съответното възнаграждение по чл. 7, ал. 2;

за процесуално представителство, защита и съдействие на страната по изпълнително дело, което има за предмет въвод или опразване на недвижим имот - 1/2 от съответните възнаграждения по чл. 7, ал. 2 на база стойността на имота;

за процесуално представителство, защита и съдействие на страната по изпълнително дело, което има за предмет действия извън посочените в т. 2 и 3 - 350 лв.;

за обжалване на действията на съдебен изпълнител - 400 лв., а когато жалбата се разглежда в открито заседание - 600 лв.; същото възнаграждение се дължи и на процесуалния представител на длъжника.

**Чл. 11.** За съдебни поръчки, за изготвяне на частни жалби, за обжалване на действията на съдебен изпълнител, нотариус, съдия по вписванията и на длъжностно лице по регистрацията възнаграждението е 400 лв., а когато жалбите се разглеждат в открито заседание - 600 лв.

#### **Раздел IV.**

##### **Вознаграждения по наказателни и административнонаказателни дела за една инстанция**

**Чл. 12.** Възнаграждението за процесуално представителство, защита и съдействие в досъдебното производство е в размерите по чл. 13, ал. 1, а при извършване на процесуални действия в различни дни - по 250 лв. за всеки ден.

**Чл. 13. (1)** За защита на подсъдимия, частния обвинител или частния тъжител възнаграждението е:

по дела, при които за престъплението се предвижда наказание пробация или глоба - 600 лв.;

до 5 години лишаване от свобода - 1000 лв.;

до 10 години лишаване от свобода - 1500 лв.;

до 15 години лишаване от свобода - 2250 лв.;

над 15 години лишаване от свобода - 3000 лв.;

доживотен затвор - 6000 лв.;

при споразумение, ако адвокатът не е участвал в наказателното производство - 750 лв.;

(отм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., предишна т. 9, изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.)

за явяване пред съд по мерки за процесуална принуда, ако адвокатът не е участвал в наказателното производство по пълномощие - 900 лв.

(изм. - ДВ, бр. 2 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. относно изменението с бр. 28 от 2014 г. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г., отм. - ДВ, бр. 68 от 2020 г.)

(2) За процесуално представителство, защита и съдействие на гражданския ищец или гражданския ответник възнаграждението се определя по правилата на чл. 7, ал. 2.

(3) За процесуално представителство, защита и съдействие на подсъдимия, частния тъжител или частния обвинител по няколко обвинения възнаграждението по ал. 1, предвидено за най-тежкото обвинение, се увеличава с 1/2.

(4) При защита на повече от едно лице възнаграждението за всяко защитавано лице се определя по реда на ал. 1.

**Чл. 14. (1)** Когато съдебното заседание по наказателно дело продължи повече от един ден, допълнителното възнаграждение за всеки следващ ден е по 250 лв.

(2) За защита по наказателно или административнонаказателно дело с повече от две съдебни заседания за всяко следващо заседание се заплаща допълнително по 250 лв.

**Чл. 15.** За изготвяне на въззивна или касационна жалба без процесуално представителство възнаграждението е в размер 3/4 от възнаграждението по чл. 13.

**Чл. 16.** За частни жалби по наказателни дела възнаграждението е 300 лв., а когато жалбите се разглеждат в открито заседание - 600 лв.

**Чл. 17.** Недопустимо е договаряне на резултативен хонорар по наказателни дела, включително и за граждански иск, предявен в наказателния процес.

**Чл. 18. (1)** За изготвяне на жалба срещу наказателно постановление без процесуално представителство възнаграждението се определя по правилата на чл. 7, ал. 2 на базата на половината от размера на санкцията, съответно обезщетението, но не по-малко от 100 лв.

(2) Ако административното наказание е под формата на глоба, имуществена санкция и/или е наложено имуществено обезщетение, възнаграждението се определя по реда на чл. 7, ал. 2 върху стойността на всяка наложена глоба, санкция и/или обезщетение.

(3) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2014 г., отм. с Решение № 13062 от 03.10.2019 г. и Решение № 5419 от 08.05.2020 на ВАС - ДВ, бр. 45 от 2020 г., в сила от 15.05.2020 г.)

(4) (Нова - ДВ, бр. 68 от 2020 г., изм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.) За процесуално представителство, защита и съдействие по дела от административнонаказателен характер извън случаите по ал. 2 възнаграждението е 500 лв.

## **Раздел V.**

### **Възнаграждения за участие в специално уредени със закон производства за една инстанция**

**Чл. 19.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства по [Закона за здравето](#) минималното възнаграждение е 500 лв.

**Чл. 20.** За процесуално представителство, защита и съдействие в самостоятелните съдебни процедури по [Закона за закрила на детето](#) минималното възнаграждение е 600 лв.

**Чл. 21.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства по глава IX, глава X и глава XI от [Семейния кодекс](#) минималното възнаграждение е 600 лв.

**Чл. 22.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства по [Закона за защита домашното насилие](#) минималното възнаграждение е 600 лв.

**Чл. 23.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства по [Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест](#) минималното възнаграждение е 800 лв.

**Чл. 24.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства по [Указа за борба с дребното хулиганство](#) минималното възнаграждение е 500 лв.

**Чл. 25.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства по екзекватура минималното възнаграждение е 500 лв.

**Чл. 26.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства по делегация, когато адвокатът не е ангажиран с цялото дело, минималното възнаграждение е 500 лв.

**Чл. 27.** За правна помощ и процесуално представителство, защита и съдействие на свидетел по чл. 122 от [Наказателно-процесуалния кодекс](#), когато адвокатът не е ангажиран с цялото дело, минималното възнаграждение е 500 лв.

**Чл. 28.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производство по мярка за неотклонение, когато адвокатът не е ангажиран с цялото дело, минималното възнаграждение е 900 лв.

**Чл. 29.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства за кумулация минималното възнаграждение е 600 лв.

**Чл. 30.** За подготовка на искането по чл. 368 от [Наказателно-процесуалния кодекс](#) минималното възнаграждение е 800 лв.

**Чл. 31. (1)** За защита в производства по възобновяване на наказателни дела възнаграждението е не по-малко от минимума за една инстанция.

(2) За изготвяне на искане за възобновяване на наказателно дело без явяване в съдебно заседание минималното възнаграждение е в размер 3/4 от минималното възнаграждение по ал. 1.

**Чл. 32.** За защита в производства по въпросите за изпълнение на присъда на чуждестранен съд по чл. 457, ал. 2 от [Наказателно-процесуалния кодекс](#) минималното възнаграждение е 1/2 от минимума за една инстанция, съобразен с вида и размера на наказанието.

**Чл. 33.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства по [Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни](#) минималното възнаграждение е 500 лв.

**Чл. 34.** (Нов - ДВ, бр. 28 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 84 от 2016 г., отм. - ДВ, бр. 88 от 2022 г.)

**Чл. 35.** За процесуално представителство, защита и съдействие в производства по [Закона за убежището и бежанците](#) минималното възнаграждение е 600 лв.

**Чл. 35а.** За представителство, защита и съдействие на задържано лице по [Закона за Министерството на вътрешните работи](#) минималното възнаграждение е 300 лв.

**Чл. 36.** За представителство и съдействие в процедура по медиация по граждански и търговски дела минималното възнаграждение е в размер 1/3 от предвидените в чл. 7 възнаграждения.

## **Съдебни изпълнители**

От 2006 г. съдебните изпълнители в България са частни съдебни изпълнители и държавни съдебни изпълнители. И за двата вида важат законово определени тарифи:

Възнагражденията на държавните съдебни изпълнители са уредени в раздел II от

[Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален кодекс](#) от 2008 г.

Възнагражденията на частните съдебни изпълнители са уредени в член 78 от [Закона за частните съдебни изпълнители](#) и в

[Тарифата за таксите и разноските по изпълнението в Закона за частните съдебни изпълнители](#) (приета с ПМС № 92 от 19.04.2006 г.)

Възнагражденията, уредени в двете тарифи, са еднакви.

Частните съдебни изпълнители събират допълнителна такса от 50 % от стандартната такса за връчване на документи в неработни дни и почивни и празнични дни, за изпращане на призовки по пощата и за копия на жалби, уведомления и документи.

## **Фиксирани разноски**

### **Фиксирани разноски по граждански дела**

Фиксирани разноски за спорещите страни по граждански дела

Таксите, събирани в съдебното производство са уредени (в раздел I от

[Тарифата за държавните такси, които се събират от съдилищата по Гражданския процесуален кодекс](#) от 2008 г., както следва: Таксата по:

искова молба е 4 процента от цената на иска, но не по-малко от 25 евро

неоценяем иск до 40 евро, но не по-малко от 15 евро

молби за развод (включително по взаимно съгласие) - по 2 процента върху стойността на всеки дял и върху тригодишните платежи (в зависимост от споразумението за съпругеските имуществени отношения и за издръжката)

заповед за изпълнение е 2 процента от материалния интерес, но не по-малко от 12.5 евро

по дела за осиновяване - 12.5 евро

за обезпечение на бъдещ иск - 20 евро

за обезпечение на доказателства - 10 евро

по дела за обявяване в несъстоятелност - 25 евро за едноличен търговец, 125 евро за търговско дружество

Етап от гражданското производство, на който трябва да бъдат платени фиксираните разноски

Всяка страна предварително внася в съда разноските по действията, които е поискала. Сумите за разноски по действия по искане на двете страни или по инициатива на съда се внасят от двете страни или от едната страна според обстоятелствата. (член 76 от [Гражданския процесуален кодекс](#)).

#### **Фиксирани разноски по наказателни производства**

##### **Фиксирани разноски за спорещите страни по наказателни производства**

Въпросът за разноските и възнагражденията в наказателното производство е уреден в [Наказателно-процесуалния кодекс](#).

##### **член 187: Посрещане на разноските**

Разноските по наказателното производство се посрещат от сумите, предвидени в бюджета на съответното учреждение, освен в посочените от закона случаи.

По дела за престъпления, които се преследват по тълба на пострадали до съда, разноските се внасят предварително от частния тължител. Ако не са внесени, дава му се седемдневен срок да ги внесе.

По дела за престъпления, които се преследват по тълба на пострадали до съда, разноските по направените от подсъдимия доказателствени искания се поемат от бюджета на съда.

Фиксираните разноски по наказателни производства са уредени в

[Тарифа № 1 към Закона за държавните такси, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието](#), както следва:

За тълби, по които се образуват наказателни дела от частен характер - 6 евро

За частни жалби по наказателни дела от частен характер - 2.5 евро

По молби за реабилитация, когато се образува дело - 3 евро

##### **Фаза на наказателното производство, на която трябва да бъдат платени фиксираните разноски**

Посочените разноски се внасят предварително от частния тължител (в съответствие с [Наказателно-процесуалния кодекс](#)). Ако не бъдат внесени, на частния тължител се дава седемдневен срок да направи това.

##### **Фиксирани разноски по конституционни дела**

Фиксирани разноски за спорещите страни по конституционни дела

Конституционният съд действа по инициатива най-малко на една пета от народните представители, президента, Министерския съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд и главния прокурор. Спорове за компетентност по т. 3 на ал. 1 от предходния член могат да се повдигат и от общинските съвети.

Когато установят несъответствие между закона и Конституцията, Върховният касационен съд или Върховният административен съд спират производството по делото и внасят въпроса в Конституционния съд.

Омбудсманът може да сезира Конституционния съд с искане за установяване на противоконституционност на закон, с който се нарушават права и свободи на гражданите.

#### **Предварителна информация, която се предоставя от юридическите представители**

##### **Права и задължения на страните**

**Член 40**, ал. 3 от [Закона за адвокатурата предвижда](#), че „адвокатът или адвокатът от Европейския съюз е длъжен точно да осведоми своя клиент за неговите права и задължения“. Не е предвидено изрично задължение адвокатите да предоставят информация на клиентите си относно очакваните разноски в хода на съдебното производство. Същевременно етичният кодекс на адвокатите предполага такова задължение.

##### **Източници на разноските**

##### **Къде мога да намеря информация за източниците на разноски в България?**

Физическо или юридическо лице, което има интерес да заведе дело няма да може да намери информация по въпроса колко ще струва това, тъй като няма официален или неофициален интернет сайт или друг публичен орган, който предоставя такава синтезирана информация. Следователно клиентите разчитат предимно на адвокатите за информация за разноските.

Въпреки това на следните публични уебсайтове гражданите могат да намерят нормативни актове относно таксите и разноските на съдебното производство и да направят свои собствени изчисления. Те са следните: националното законодателство, страницата на Висшия адвокатски съвет, страницата на Висшия съдебен съвет и страницата на Националното бюро за правна помощ. Всички тези сайтове за момента са достъпни само на български език.

##### **На какви езици мога да получа информация относно източниците на разноски в България?**

Всички посочени по-горе уебсайтове понастоящем са достъпни само на български език.

##### **Къде мога да намеря информация относно посредничеството?**

Такава информация е достъпна на интернет страницата на [Министерство на правосъдието](#).

##### **Къде мога да намеря допълнителна информация относно разноските? Къде мога да намеря информация за средната продължителност от време, която отнемат различните процедури?**

На интернет страницата на [Висшия съдебен съвет](#) можете да намерите годишни и двугодишни доклади за съдебната дейност на всички равнища. Предоставена е информация относно броя на приключените дела за последните 3 месеца, 6 месеца, една година, 2 години или повече. Статистическият отдел на Висшия съдебен съвет предоставя анализ и информация относно средната продължителност на съдебните производства по граждански, наказателни и административни дела.

##### **Къде мога да намеря информация относно средната съвкупна цена за конкретно производство?**

Подобна официална публична информация не е достъпна.



## Данък върху добавената стойност

### Как се предоставя тази информация? Какви са приложимите ставки?

ДДС е включен в разноските (в съответствие с посочените по-горе тарифи и наредби).

### Правна помощ

#### Приложим праг на дохода в областта на гражданското правораздаване

Съгласно [Закона за правната помощ](#) няма разлика в условията за граждански и наказателни дела (вж. по-долу):

**Чл. 22.** Правната помощ по чл. 21, т. 1 и 3 е безплатна и се предоставя на:

лица и семейства, които отговарят на условията за получаване на месечна помощ по реда на чл. 9 и 10 от

#### [Правилник за прилагане на Закона за правната помощ](#)

<https://lex.bg/laws/ldoc/2135515376> лица и семейства, които отговарят на условията за подпомагане с целева помощ за отопление за предходния или настоящия отоплителен сезон;

лица, ползващи социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, бременни жени и майки в риск да изоставят децата си, ползващи социални услуги за превенция на изоставянето;

деца, настанени в приемни семейства или в семейства на роднини или близки по реда на [Закона за закрила на детето](#);

дете в риск по смисъла на [Закона за закрила на детето](#);

лица по чл. 143 и 144 от [Семейния кодекс](#), на лица, ненавършили 21 години, както и на лица, навършили 21 години, по задължения за издръжка, възникнали преди навършване на 21-годишна възраст, в съответствие с

[Регламент \(ЕО\) № 4 от 2009 г. на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка](#)

а (ОВ, L 7/1 от 10 януари 2009 г.) и [Конвенцията за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството](#) (ОВ, L 192 /51 от 22 юли 2011 г.);

пострадали от домашно или сексуално насилие или от трафик на хора, които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита; лица, търсещи или получили международна закрила или ползващи се от временна закрила по реда на [Закона за убежището и бежанците](#), за които предоставянето на правна помощ не се дължи на друго правно основание;

чужденци, спрямо които е приложена принудителна административна мярка, и чужденци, настанени в специален дом за временно настаняване на чужденци по реда на [Закона за чужденците в Република България](#), които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита;

лица, на които е отказан или е отнет статут на лице без гражданство в Република България или е прекратено производството за предоставяне на статут на лице без гражданство по реда на [Закона за чужденците в Република България](#), които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита;

лица, чието запрещение се иска, както и на лица, поставени под запрещение;

лица с увреждания, получаващи месечна подкрепа съгласно [Закона за хората с увреждания](#), чийто месечен доход не е достатъчен, за да упълномощят адвокат.

(2) В случаите по ал. 1, т. 7, 9, 10 и 12 НБПП формира преценката си за предоставяне на правна помощ, като взема предвид обстоятелствата по чл. 23, ал. 3, установени с документи от съответните компетентни органи, и съобразно определения за страната размер на линията за бедност.

(3) Фактите и обстоятелствата по ал. 1 се удостоверяват с документи, издадени от съответните компетентни органи, и с декларация за семейно и имуществено състояние на лицето по образец, утвърден от НБПП.

(4) Когато лицата, кандидатстващи за правна помощ, не удостоверят обстоятелство по ал. 1, НБПП формира преценката си за предоставяне на правна помощ, като взема предвид обстоятелствата по чл. 23, ал. 3, установени с документи от съответните компетентни органи и съобразно определения за страната размер на линията за бедност.

(5) В случаите, когато правната помощ се предоставя от НБПП, информацията по ал. 2 и 3 се събира служебно, като бюрото се снабдява с необходимите документи от съответните компетентни органи по електронен път. Кандидатът за правна помощ удостоверява с документ доходите си или изразява съгласие информацията за тях да бъде изисквана служебно от компетентните органи.

**Чл. 23.** (1) Системата за правна помощ по чл. 21, т. 2 обхваща случаите, при които по силата на закон задължително се предвижда адвокатска защита, резервен защитник или представителство.

(2) Системата за правна помощ обхваща и случаите, когато обвиняемият, подсъдимият или страната по наказателно, гражданско или административно дело не разполага със средства за заплащане на адвокат, желае да има такъв и интересите на правосъдието изискват това. В тези случаи лицето не дължи възстановяване на разноските за предоставената правна помощ.

(3) По граждански и административни дела правна помощ се предоставя в случаите, когато въз основа на представени доказателства от съответните компетентни органи съдът, съответно председателят на НБПП, прецени, че страната няма средства за заплащане на адвокатско възнаграждение. Съдът, съответно председателят на НБПП, формира преценката си, като взема предвид:

доходите на лицето или на неговото семейство;

имущественото състояние, удостоверено с декларация;

семейното положение;

здравословното състояние;

трудова заетост;

възрастта;

други обстоятелства.

(4) По наказателни дела преценката, че обвиняемият или подсъдимият няма средства за заплащане на адвокатско възнаграждение, се извършва от органа, който ръководи процесуалните действия, въз основа на служебно установеното имуществено състояние на лицето по конкретното дело и на обстоятелствата по ал. 3, т. 1, 3, 4, 5, 6 и 7. За частния обвинител, гражданския ищец, гражданския ответник и частния тъжител преценката се извършва по реда на ал. 3.

#### Приложим праг на дохода в областта на наказателното правораздаване за подсъдимите

Освен критериите, установени за наказателни дела (член 22 от [Закона за правната помощ](#), посочен по-горе), се прилагат и следните критерии:

#### член 23:

Системата за правна помощ (посочена в точка 3 от член 31) обхваща случаите, при които задължително се предвижда адвокатска защита или представителство.

Системата за правна помощ обхваща и случаите, когато заподозреният, обвиняемият, уличеният, подсъдимият или страната по наказателно, гражданско или административно дело не разполага със средства за заплащане на адвокат, желае да има такъв и интересите на правосъдието изискват това.

По наказателни дела преценката, че обвиняемият или подсъдимият няма средства за заплащане на адвокатско възнаграждение, се извършва от органа, който ръководи процесуалните действия, въз основа на служебно установеното имуществено състояние на лицето по конкретното дело и на обстоятелствата по ал. 3, т. 1, 3, 4, 5, 6 и 7. За частния обвинител, гражданския ищец, гражданския ответник и частния тъжител преценката се извършва по реда на ал. 3.

#### **Приложим праг на дохода в областта на наказателното правораздаване за пострадалите лица**

Приложимият праг е еднакъв с този за останалите страни в наказателното производство (вж. по-горе).

#### **Други условия, свързани с предоставянето на правна помощ на пострадали лица**

В закона не са предвидени специални условия по отношение на пострадалите от престъпление. Прилагат се общите правила за правна помощ по наказателни дела (членове 22 и 23 от Закона за правната помощ).

#### **Други условия, свързани с предоставянето на правна помощ на подсъдимите**

В закона не са предвидени специални условия по отношение на подсъдимите. Прилагат се общите правила за правна помощ по наказателни дела (членове 22 и 23 от [Закона за правната помощ](#)).

#### **Безплатни съдебни производства**

##### **член 83 от [Гражданския процесуален кодекс](#): Освобождаване от такси и разноски**

Чл. 83. (1) Такси и разноски по производството на делата не се внасят:

от ищите - работници, служители и членове на кооперации, по искове, произтичащи от трудови правоотношения;

от ищите - по искове за издръжка;

по искове, заведени от прокурор;

от ищеца - по искове за вреди от непозволено увреждане от престъпление, за което има влязла в сила присъда;

от назначените от съда особени представители на страна, чийто адрес не е известен;

(нова - ДВ, бр. 102 от 2022 г.) от страна, на която по делото е предоставена правна помощ при условията на чл. 23, ал. 2 от Закона за правната помощ.

(2) Такси и разноски по производството не се внасят от физически лица, за които е признато от съда, че нямат достатъчно средства да ги заплатят. По молбата за освобождаване съдът взема предвид:

доходите на лицето и на неговото семейство;

имущественото състояние, удостоверено с декларация;

семеиното положение;

здравословното състояние;

трудова заетост;

възрастта;

други констатирани обстоятелства.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 разноските по производството се плащат от сумите, предвидени от бюджета на съда.

##### **член 84 от [Гражданския процесуален кодекс](#): Освобождаване в особени случаи:**

Освобождават се от заплащане на държавна такса, но не и от съдебни разноски:

държавата и държавните учреждения, освен в случаите на частна държавна собственост и при искове за частни държавни вземания и права Българският червен кръст

общините, освен по искове за частни общински вземания и права върху вещи - частна общинска собственост

#### **В кои случаи страната, изгубила делото, е длъжна да заплати разноските на спечелилата страна?**

##### **Граждански дела**

##### **член 78 от [Гражданския процесуален кодекс](#) : Присъждане на разноски**

Чл. 78. (1) Заплатените от ищеца такси, разноски по производството и възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, се заплащат от ответника съразмерно с уважената част от иска.

(2) Ако ответникът с поведението си не е дал повод за завеждане на делото и ако признае иска, разноските се възлагат върху ищеца.

(3) Ответникът също има право да иска заплащане на направените от него разноски съразмерно с отхвърлената част от иска.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 11 от 2023 г., в сила от 01.07.2024 г.) Ответникът има право на разноски и при прекратяване на делото, освен когато прекратяването е поради постигнато между страните споразумение, в който случай се прилага ал. 9.

(5) Ако заплатеното от страната възнаграждение за адвокат е прекомерно съобразно действителната правна и фактическа сложност на делото, съдът може по искане на насрещната страна да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част, но не по-малко от минимално определения размер съобразно чл. 36 от [Закона за адвокатурата](#).

(6) Когато делото е решено в полза на лице, освободено от държавна такса или от разноски по производството, осъденото лице е длъжно да заплати всички дължащи се такси и разноски. Съответните суми се присъждат в полза на съда.

(7) Когато делото е решено в полза на лице, на което е предоставена правна помощ, изплатеното адвокатско възнаграждение се присъжда в полза на Националното бюро за правна помощ съразмерно с уважената или отхвърлената част от иска. Когато делото не е решено в негова полза, лицето, на което е предоставена правна помощ по чл. 23, ал. 2 от [Закона за правната помощ](#), дължи разноски съразмерно с уважената или отхвърлената част от иска, с изключение на разноските за предоставената му правна помощ.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2017 г.) В полза на юридически лица или еднолични търговци се присъжда и възнаграждение в размер, определен от съда, ако те са били защитавани от юрисконсулт. Размерът на присъденото възнаграждение не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от [Закона за правната помощ](#).

(9) (Доп. - ДВ, бр. 11 от 2023 г., в сила от 01.07.2024 г.) При приключване на делото със спогодба половината от внесената държавна такса се връща на ищеца, като в случаите, в които спогодбата е в резултат на сключено споразумение в процедура по медиация по чл. 140а и 140б или когато производството по делото е прекратено поради оттегляне или отказ от иска в резултат на това споразумение, 75 на сто от внесената държавна такса се връща на ищеца. Разноските по производството и по спогодбата остават върху страните, както са ги направили, ако не е уговорено друго.

(10) На третото лице помагач не се присъждат разноски, но то дължи разноските, които е причинило със своите процесуални действия.

(11) Когато в делото участва като страна прокурорът, дължащите се разноски се присъждат на държавата или се заплащат от нея.

## Наказателни дела

### Наказателно-процесуален кодекс - разноски и възнаграждения

#### член 187: Посрещане на разноските

**Чл. 187. (1)** Разноските по наказателното производство се посрещат от сумите, предвидени в бюджета на съответното учреждение, освен в посочените от закона случаи.

(2) По дела за престъпления, които се преследват по тълба на пострадалия до съда, разноските се внасят предварително от частния тължител, а ако не са внесени, дава му се седемдневен срок да ги внесе.

(3) По дела за престъпления, които се преследват по тълба на пострадалия до съда, разноските по направените от подсъдимия доказателствени искания се поемат от бюджета на съда.

#### Чл. 188: Определяне на разноските

**Чл. 188. (1)** Размерът на разноските се определя от съда или от органа на досъдебното производство.

(2) Възнаграждението на свидетели - работници или служители, се определя от съда или от органа на досъдебното производство.

#### Чл. 189: Решение за разноските

**Чл. 189. (1)** Съдът решава въпроса за разноските с присъдата или с определение.

(2) Разноските за преводач на досъдебното производство са за сметка на съответния орган, а разноските за преводач в съдебното производство са за сметка на съда.

(3) Когато подсъдимият бъде признат за виновен, съдът го осъжда да заплати разноските по делото, включително адвокатското възнаграждение и другите разноски за служебно назначения защитник, както и разноските, направени от частния обвинител и гражданския ищец, ако са направили такова искане. Когато осъдените са няколко, съдът определя частта, която всеки от тях трябва да заплати.

(4) Когато подсъдимият бъде оправдан по някои обвинения, съдът го осъжда да заплати само разноските, направени по обвиненията, по което е признат за виновен.

#### Чл. 190: Възлагане на разноските

**Чл. 190. (1)** Когато подсъдимият бъде признат за невинен или наказателното производство бъде прекратено, разноските по дела от общ характер остават за сметка на държавата, а разноските по дела, образувани по тълба на пострадалия до съда, се възлагат на частния тължител.

(2) За присъдените разноски се издава изпълнителен лист от първоинстанционния съд.

### Възнаграждения на вещите лица

**В Гражданския процесуален кодекс е предвидено общо правило за възнагражденията на вещите лица.**

#### Определяне на разноските

**Чл. 75.** Възнаграждението на свидетелите се определя от съда с оглед на отделеното време и направените разноски, а възнаграждението на вещите лица се определя от съда с оглед на извършената работа и направените разноски.

#### Наредба № Н-1 от 14 февруари 2023 г. за врисването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица

**Чл. 1. (1)** С тази наредба се уреждат:

редът и сроковете за предложения за включване и промени на списъците на специалистите, утвърдени за вещи лица;

условията, на които трябва да отговарят специалистите, утвърдени за вещи лица;

условията и редът за определяне възнагражденията на вещите лица;

правото на достъп до Информационната система "Единен регистър на вещите лица" и данните, които се въвеждат в нея.

(2) Наредбата се прилага за специалисти, утвърдени за вещи лица, назначени от органите на съдебната власт, органите на досъдебното производство, както и тези по изпълнителни дела.

**Чл. 23. (1)** При определяне на възнагражденията органът, възложил експертизата, съобразява и преценява:

сложността и спецификата на поставените задачи;

компетентността и степента на квалификация на вещото лице;

времето, необходимо за извършване на експертизата;

обема на извършената работа;

необходимите разходи за извършването на експертизата, като употреба на материали, консумативи, използвани пособия, съоръжения и други;

други условия, оказващи влияние върху заплащането за извършената работа, в т.ч. срочност на изпълнението, работа в почивни дни и национални празници.

(2) Обстоятелствата по ал. 1 се установяват от органа, назначил експертизата, въз основа на справка-декларация от вещото лице съгласно приложение № 2. При съобразяване и преценка на обстоятелствата по ал. 1 справка-декларация не обвързва органа, назначил експертизата.

(3) При извършване на експертиза от вещо лице, което е служител на МВР, разходите за труд, консумативи и режимни разноски се установяват със сметка по образец, утвърден със заповед на министъра на вътрешните работи.

(4) Когато експертизата е изготвена от повече от едно вещо лице, възнаграждението по ал. 1 се заплаща на всяко едно от тях.

(5) Ако вещото лице не представи документи за разходите, те се заплащат по преценка на органа, назначил експертизата.

**Чл. 24. (1)** За всеки действително отработен час се заплаща възнаграждение в размер 3 % от установената минимална работна заплата за страната към датата на възлагане на експертизата.

(2) Броят на действително отработените часове се установява от справка-декларация съгласно приложение № 2 или от сметката по чл. 23, ал. 3.

**Чл. 25. (1)** За особено сложни и специфични експертизи, извършени от висококвалифицирани вещи лица, възнаграждението може да бъде увеличено до 100 %.

(2) Когато се налага експертизата да бъде извършена в почивни дни или през дните на официални празници, това се посочва в акта за възлагане на експертизата.

(3) За експертизи, извършени в почивни дни, възнаграждението може да бъде увеличено от 75 % до 150 %, а през дните на официални празници - от 100 % до 200 %.

**Чл. 26. (1)** Изготвената експертиза се представя заедно със справка-декларация, към която се прилагат документи за извършените разходи, или със сметката по чл. 23, ал. 3.

(2) Не се признават за разходи, освен за случаите по чл. 23, ал. 1, т. 6 - по преценка на органа, който я е назначил:

разходи за билет за самолет, освен когато командировката е в чужбина;

пътни разходи без представяне на билет или друг документ, удостоверяващ извършения разход;

разходи за една нощувка над 50 лв.



(3) Ако прецени, че са налице основания да увеличи първоначално определеното възнаграждение, органът, възложил експертизата, определя окончателно възнаграждение.

(4) Ако вещото лице не представи справка-декларация или ако органът, възложил експертизата, прецени, че няма основание да увеличи възнаграждението, то остава в първоначално определения му размер.

**Чл. 27. (1)** Възнаграждението и разходите на вещото лице по чл. 18 се изплащат въз основа на писмено разпореждане на органа, който го е назначил. Сумите се изплащат по банков път в срок до 60 дни от приемането на експертизата.

(2) Сумите се изплащат от депозит или от бюджета на органа, назначил експертизата. Плащането на сумите се извършва след представяне от вещото лице на документ, съдържащ реквизитите по чл. 7 от Закона за счетоводството.

(3) Ако органът, възложил експертизата, откаже да приеме заключението на вещото лице по причини, за които вещото лице отговаря, определеното възнаграждение не му се изплаща. Отказът се мотивира.

(4) При наличие на основание по чл. 23, ал. 1 органът, назначил експертизата, може да промени размера на възнаграждението на вещото лице. За извършените корекции се посочват мотиви.

**Чл. 28. (1)** Когато експертизата е назначена по искане на страни, които не са освободени от заплащане на разноски, възнаграждението се определя предварително с първоначален депозит, който се внася по сметката на органа, назначил експертизата.

(2) По дела, по които страните са освободени от разноски, се определя първоначално възнаграждение по чл. 24, ал. 1.

(3) Първоначално възнаграждение в минималния му размер може да се определи и в случаите по ал. 1 по преценка на органа, възложил експертизата.

(4) Възнаграждение се определя и за устно допълнение към експертизата.

(5) В случаите, когато след назначаването на експертиза досъдебното производство е възложено на друг разследващ орган, възнаграждението и разходите на вещото лице се определят от органа, приел експертизата.

**Чл. 29.** Ако прецени, че са налице основания за намаляване на първоначално определеното възнаграждение, органът, възложил експертизата, определя окончателно възнаграждение. За намалението на възнаграждението се посочват мотиви.

**Чл. 30.** Пътните, дневните и квартирните пари, свързани с изготвяне на експертизата, се заплащат от внесения депозит, съответно от сумите по бюджета.

**Чл. 31. (1)** Вещото лице започва дейността по извършване на експертизата, след като е внесен депозит за заплащане на труда му.

(2) Възнаграждението на вещото лице не може да се определя под условие или да се обвързва с изхода от решаването на делото.

**Чл. 32.** Висшият съдебен съвет осъществява контрол за изразходваните средства от органите на съдебната власт за изплащане на възнаграждения и необходимите разходи на вещите лица.

Възнаграждения на писмени и устни преводачи

#### **Граждански дела**

Правилата за вещите лица важат и за преводачите - вж. по-горе.

#### **Наказателни дела**

#### **Наказателно-процесуален кодекс Член 189, ал. 2**

Разноските за преводач на досъдебното производство са за сметка на съответния орган, а разноските за преводач в съдебното производство са за сметка на съда.

Последна актуализация: 25/05/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия.

Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.